

Steve Mosby

De 50/50-moorden

Proloog

‘We hoeven niet te gaan,’ zei ze. ‘Niet als je niet wilt.’

John Mercer bekeek zichzelf in de spiegel en zei niets. Ze stond achter hem, sloeg haar armen om hem heen en trok zijn das aan. Ze zorgde voor hem, zoals ze altijd had gedaan. Hij deed zijn kin een stukje omhoog om haar de ruimte te geven. Ze trok de knoop eerst losjes aan en daarna voorzichtig iets strakker.

‘Ze zullen het heus wel begrijpen.’

Hij wilde dat het waar was. Ze zouden misschien zeggen dat ze het wel begrepen, maar diep in hun hart zouden ze vinden dat hij zijn plicht had verzaakt, en goed beschouwd was dat ook zo. Hij kon zich met het grootste gemak voorstellen wat er in de kantine gefluisterd zou worden. Ze zouden het hebben over zijn afwezigheid en zeggen dat het een zware klap voor hem was geweest, maar wat ze zouden denken was dat hij, hoe hij zich ook voelde, bij de begrafenis had moeten zijn, dat hij even had moeten doorbijten en zijn verantwoordelijkheid had moeten nemen. Dat was wel het minste wat hij kon doen. En dan hadden ze nog gelijk ook. Het zou onvergeeflijk zijn als hij er niet was. Hij wist alleen niet of hij het zou redden.

Eileen stopte het smalle uiteinde van zijn das in zijn overhemd en streek alles glad.

‘We hoeven niet te gaan, John.’

‘Je begrijpt het niet.’

Het licht in de slaapkamer had een staalblauwe tint in de ochtendzon. In de spiegel zag zijn gezicht er bleek en bijna dood uit. Zijn bovenlichaam... nou, ze moest zich nog steeds strekken om eromheen te kunnen reiken, maar het voelde allemaal minder stevig dan het vroeger was geweest. Het kostte hem meer moeite om zware dingen op te tillen en hij vond dat hij veel te snel moe werd. Op dit moment hield zijn gezichtsuitdrukking het midden tussen droevig en leeg, en hingen zijn armen loom langs zijn lichaam. Ergens, op een zeker moment, was hij opeens

oud geworden. Een ontwikkeling die nog niet zo lang geleden had ingezet.

‘Wat ik begrijp, is dat jij je niet goed voelt,’ zei Eileen.

‘Ik voel me prima.’

Maar dat was niet waar. Elke keer wanneer hij eraan dacht dat hij straks tegenover al die mensen zou staan, gebeurde er iets in zijn hart, alsof er een veer strakker werd opgewonden. En wanneer hij er langer over nadacht, kreeg hij moeite met ademen.

Eileen, achter hem, slaakte een zucht. Toen sloeg ze haar armen om zijn schouders en legde haar wang tegen zijn rug.

Hij voelde zich opgelucht. Wanneer ze hem omhelsde, mocht hij gewoon zijn wie hij was, deze man in het hier en nu, en mocht hij al zijn plichten en verantwoordelijkheden – alle dingen die hem belastten – even vergeten. Hij bracht langzaam zijn hand omhoog en legde die op de hare. Ze had kleine, warme handen.

Zo bleven ze enige tijd staan, gewoon een man en een vrouw die elkaar omhelsden, terwijl hij zichzelf in de spiegel bekeek. Ondanks haar geruststellende aanwezigheid tegen zijn rug voelde hij zich nog steeds als een standbeeld, vereeuwigd op een moment van apathie. Af en toe zag hij een sprankje emotie in zijn ogen, heel even maar, alsof je in een vliegtuig zat en door de gaten in de bewolking stukjes land voorbij zag schieten. Maar geen plek waar zijn gedachten veilig konden landen. En je kon ook niet eeuwig blijven vliegen.

Hij gaf een laatste kneepje in Eileens hand en maakte zich los uit hun omhelzing.

‘Ik moet de overledene de laatste eer bewijzen.’

Begravenissen waren om diverse redenen een trieste aangelegenheid, maar wat hem vooral trof, was het aantal aanwezigen. De overledenen zouden zich verbazen als ze wisten hoe populair ze waren geweest en hoeveel levens ze hadden geroerd zonder het te beseffen. De dood was blijkbaar in staat zelfs de vaagste kennissen van de overledene tot de orde te roepen. De mensen kwamen altijd.

Bij begravenissen van politiemensen was dat effect nog sterker. Mercer keek om zich heen. Bijna het hele korps was er, ook politiemensen die nooit met Andrew hadden gewerkt, of die hem misschien niet eens kenden. Een gevoel van verantwoordelijkheid en eensgezindheid had hen hier

samengebracht. Stuk voor stuk hadden ze Andrews familie gecondoleerd toen ze binnenkwamen, waarna ze rechts van het middenpad van de kerk, de kant die was gereserveerd voor zijn collega's, hadden plaatsgenomen. De meesten waren in uniform.

Mercer zat op de eerste rij van die kant, naast de andere leden van zijn team. Eileen zat achterin aan de linkerkant, en hij bleef maar achteromkijken in de hoop haar blik op te vangen. Elke keer als hij haar gezicht zag, nam zijn paniekgevoel iets af en kon hij weer recht in de kerkbank gaan zitten. Hoewel zijn verlangen om dicht bij haar te zijn steeds sterker werd, hield hij zich voor dat hij hier moest zijn, bij Pete, Simon en Greg. Zwijgend zaten de vier naast elkaar, en in de doodskist die voor hen stond lag het vijfde lid van het team. Mercer keek naar de kist. Die was toch veel te klein voor de man die zoveel jaren voor hem en mét hem had gewerkt? De dood maakte iedereen kleiner. Ook dat was een droevig facet van begrafenissen. Zelfs een religieuze plechtigheid als deze werd door de dood tot een goddeloos gebeuren gemaakt.

Hij hield zijn hoofd schuin en luisterde naar het gedempte gefluister en de schuifelende voetstappen van mensen die naar hun plaats op weg waren. Zo nu en dan werd er gekucht, een geluid dat na-echode tot boven in de kerk, alsof er vogels tussen de dakspanten door fladderden.

Uiteindelijk kwam er een officiant naar voren, die achter de lessenaar ging staan. Het werd meteen stil. De man sprak in een microfoon die zijn stem maar een beetje versterkte.

‘We zijn hier vandaag tezamen om eer te betuigen aan het leven van en onze nagedachtenis aan Andrew Dyson, die op 15 december jongstleden van ons is heengegaan, van ons is weggenomen tijdens het uitoefenen van zijn plicht. Andrew was zelf niet gelovig, dus is besloten een niet-religieuze herdenkingsdienst voor hem te houden. Ik ben als voorganger benoemd door het Humanistisch Genootschap en ben hier vandaag aanwezig om deze dienst voor u te leiden.’

Hij keek op en zijn gezicht werd amberkleurig verlicht toen hij zijn blik op de achterste rijen mensen richtte.

‘De wereld is een gemeenschap, waar Andrew samen met ons deel van uitmaakte,’ vervolgde hij. ‘In het dagelijkse leven vergeten we dat weleens. We richten ons vooral op onze eigen zaken. Maar in werkelijkheid worden we beïnvloed en geraakt door het leven en de dood van iedereen om ons heen.’

Mercer keek naar links en zag Andrews vrouw. Ze zat tussen hun twee jonge dochters, van wie ze de handen stevig vasthield en voor wie ze sterk was. Toen hij naar haar toe was gegaan om haar te vertellen dat haar man dood was, had ze lang en hard gehuild, maar daarna was ze beheerst en praktisch geweest. Hij was de hele avond bij haar blijven zitten en op zeker moment had ze hem gevraagd of hij vandaag een herdenkingsrede voor Andrew wilde houden. Hij had dat natuurlijk niet kunnen weigeren, maar zelfs toen al was hij door een gevoel van paniek overvallen. Hij zat nu aan het hoofd van deze kant van de kerk, net zoals zij aan het hoofd van haar kant zat, maar hij had niet de moed en kracht die zij wel had.

‘Het geruststellende gevoel dat we een vriend of een gewaardeerde collega hebben kan ons misschien zijn afgenomen, maar niet het gevoel dat we er een hebben gehad. Hoewel we iemand zijn kwijtgeraakt, moeten we niet alleen stilstaan bij dat verlies, maar ook trots zijn en troost putten uit de gedachte dat die persoon ooit onze vriend is geweest.’

De voorganger keek even naar zijn aantekeningen en richtte zijn hoofd weer op.

‘De dood is een feitelijke gebeurtenis die niet ongedaan kan worden gemaakt,’ zei hij. ‘Maar we kunnen ons er wel aan aanpassen, door onze liefde voor degene die ons is ontvallen, en voor elkaar, te laten voortduren.’

Het was op dat moment dat Mercer begon te beseffen dat er iets niet goed was. Het begon als een donker gonzen in zijn oren, en toen hij naar de voorganger keek, leek alles om de man heen te schitteren en ver weg. Zijn nekhaartjes kwamen overeind en zijn hartslag versnelde.

Er was iets mis.

‘Het laatste afscheid dat de dood met zich meebrengt,’ vervolgde de man, ‘veroorzaakt verbijstering en verdriet. Zij die een rijk gevoelsleven hebben, zullen het zwaarst aangeslagen zijn. Er bestaat geen geloof, noch enig gedachteproces dat deze natuurlijke menselijke reactie kan voorkomen.’

Mercer draaide zich om op de bank en keek naar de mensen die achter hem zaten. Een zee van hoofden en lichamen. Helemaal achterin zag hij dat de kerkdeuren openstonden. Zelfs buiten stonden er mensen, zag hij. ‘Maar wat de relaties ook zijn die door de dood worden beëindigd, en welk geloof we ook aanhangen, we kunnen er in elk geval zeker van zijn dat degenen die ons zijn ontvallen, rusten in vrede.’

Mercer keek of hij mensen herkende. Ondanks het enorme aantal zag hij

niemand die hij kende. Hij zag wel dat er een paar hoofden zijn kant op draaiden.

Er werd naar hem gekeken.

De voorganger was uitgepraat. Mercer draaide zich om, zag dat de man naast de lessenaar was gaan staan en hem vol verwachting aankeek.

Hij had zijn aankondiging gemist. Hier en daar werd zachtjes gekucht toen hij opstond en naar de lessenaar liep. De blaadjes met zijn aantekeningen lagen er al. Met trillende handen pakte hij ze op en boog zich naar de microfoon.

‘Mijn naam is John Mercer,’ zei hij. ‘Ik ben heel bedroefd, maar voel me ook vereerd dat ik hier vandaag mag spreken. Vereerd omdat ik Andrew Dyson heb gekend, als collega én als vriend.’

Hij hoorde zichzelf de woorden zeggen, maar het was alsof ze door iemand anders werden uitgesproken. Het koude zweet brak hem uit. Opeens voelde hij zich klein en zwak als een oude man. Zijn hart bonkte alsof het uit zijn borstkas wilde springen.

‘Ik heb met Andrew... ik heb het genoeg gehad om tien jaar met Andrew samen te werken.’

Hij slikte.

Op de voorste rij zaten de overige drie leden van zijn team bezorgd naar hem te kijken. Pete, zijn adjunct, fronste zijn wenkbrauwen. Hij zat met over elkaar geslagen armen maar haalde ze van elkaar alsof hij op het punt stond om op te staan en naar hem toe te komen. Mercer schudde zijn hoofd: niks aan de hand.

Maar er was wel iets aan de hand. Het was hier bloedheet en toch stond hij te rillen. Zijn benen...

‘Gedurende die tijd...’

Eileen. Hij zocht naar Eileen, achter in de kerk. Hij wist waar ze ongeveer zat, maar nu hij haar nodig had, kon hij haar niet vinden.

Hij liet zijn blik langs de rij mensen gaan en met elk gezicht dat het hare niet was voelde hij zijn paniek verder toenemen. Ten slotte ging hij door met praten.

‘Gedurende die tijd heb ik hem leren kennen als een van de meest professionele politiemensen met wie ik ooit heb gewerkt.’

Zijn blik ving iets op, maar toen hij keek was het weer weg. Hij zocht ernaar.

‘Ik hoop dat dit enige troost kan brengen voor...’

Toen zag hij het weer en bleven de woorden in zijn keel steken. Een gezicht, tussen al die andere, dat hem strak aankeek.

Was dat niet Robert Parker? Parker, die in een stadje ten zuiden van hier vijf jongetjes had vermoord? De laatste keer dat Mercer hem had gezien, was in een goed verlicht vertrek geweest. Parker, in zijn oranje overall, had een sigaret opgestoken, wat hem door zijn geboeide handen de nodige moeite had gekost. Een paar maanden later was hij omgebracht door een van de andere gedetineerden.

‘... troost kan brengen voor Andrews vrouw en hun kinderen.’

Hij aarzelde.

Het kon Parker niet zijn. Maar toen viel zijn blik op de man die twee rijen achter hem zat. Het ronde jongensgezicht met het strak achterovergekamde haar.

Sam Phillips. Mercer had geadviseerd in die zaak en de man zelf alleen op foto's gezien. Maar hij was wel aanwezig geweest bij de inspectie van de roestige ijzeren martelwerktuigen die Phillips in de kelder van zijn vrijstaande huis had gebouwd. Hij kon hier ook niet zijn. Phillips zat in een gevangenis honderden kilometers hiervandaan.

Parker en Phillips stonden op.

‘Nee,’ zei Mercer.

Snel keek hij om zich heen en zag dat er hier en daar nog meer mannen opstonden. Zijn blik stopte bij ieder van hen en hij hapte naar adem toen hij de gezichten herkende.

Charlies Yi, die in de huizen van drie vrouwen had ingebroken en hun lijken geketend aan de radiatoren had achtergelaten.

Jacob Barrett, die de lijken van zijn slachtoffers in een steengroeve had gedumpt.

‘Nee.’

Craig Harris, die diverse gezinnen had uitgemoord, één gezin per keer.

En een laatste gedaante, die apart van de anderen achter in de kerk stond. Mercer kon hem niet goed zien, want hij stond in de schaduw. Maar hij kon wel zien dat de man een raar gevormd hoofd had. En dat hij hoorntjes had...

Als op commando bewogen de mannen zich opzij, voor de zittende mensen langs, naar het middenpad. En stuk voor stuk staarden ze hem aan.

Zijn hart stakte in zijn borstkas. Spanning voelde hij niet meer; die was er niet meer. Ze bestond niet meer. Het enige wat overbleef, wat hij nog voelde, was paniek.

‘Nee.’

Pete stond naast hem. Hij legde zijn hand op Mercers arm en zei: ‘Het is oké, John.’

Maar Mercer trok zijn arm weg en staaarde hem aan.

‘Zie je hen dan niet?’ Hij wees naar het middenpad.

Pete was altijd een harde geweest, een beetje een cynicus, maar zijn gezicht stond nu bedroefder dan Mercer het ooit had gezien. Hij durfde zijn baas niet in de ogen te kijken, hield het hoofd licht gebogen, met zijn kaakspieren tot het uiterste gespannen.

‘John,’ zei hij zacht, ‘kom met me mee, alsjeblieft. Kom bij ons zitten.’

‘Nee, je begrijpt het niet.’

Hij keek weer naar het middenpad. De mannen liepen heel langzaam, als zombies, en staarden hem allemaal met lege ogen aan.

Pete legde zijn hand weer op Mercers arm. ‘John, ik ben het... Pete.’

‘Je begrijpt het niet.’

‘Jawel, John.’ Pete legde zijn arm om Mercers schouders. ‘Ik begrijp het.’

Mercer aarzelde, wist niet wat hij moest doen, sloeg toen zijn armen om Pete heen en begon te huilen.

Pete hield hem vast en fluisterde: ‘Het is oké, John. Kom, dan gaan we.’

Pete nam hem mee door het middenpad. Mercer probeerde zijn ogen dicht te houden. Toen hij ze opendeed, heel even maar, zag hij bleke gezichten heel dicht bij het zijne, en ogen die hem nakeken. Hij liet zich door Pete sturen en merkte dat Greg en Simon achter hen liepen. Ze waren halverwege het middenpad toen hij voelde dat Eileen zijn andere arm vastpakte. De mensen gingen voor hen opzij.

En zo, omringd door vier mensen alsof hij beschermd moest worden, liepen ze naar buiten, het daglicht in.